

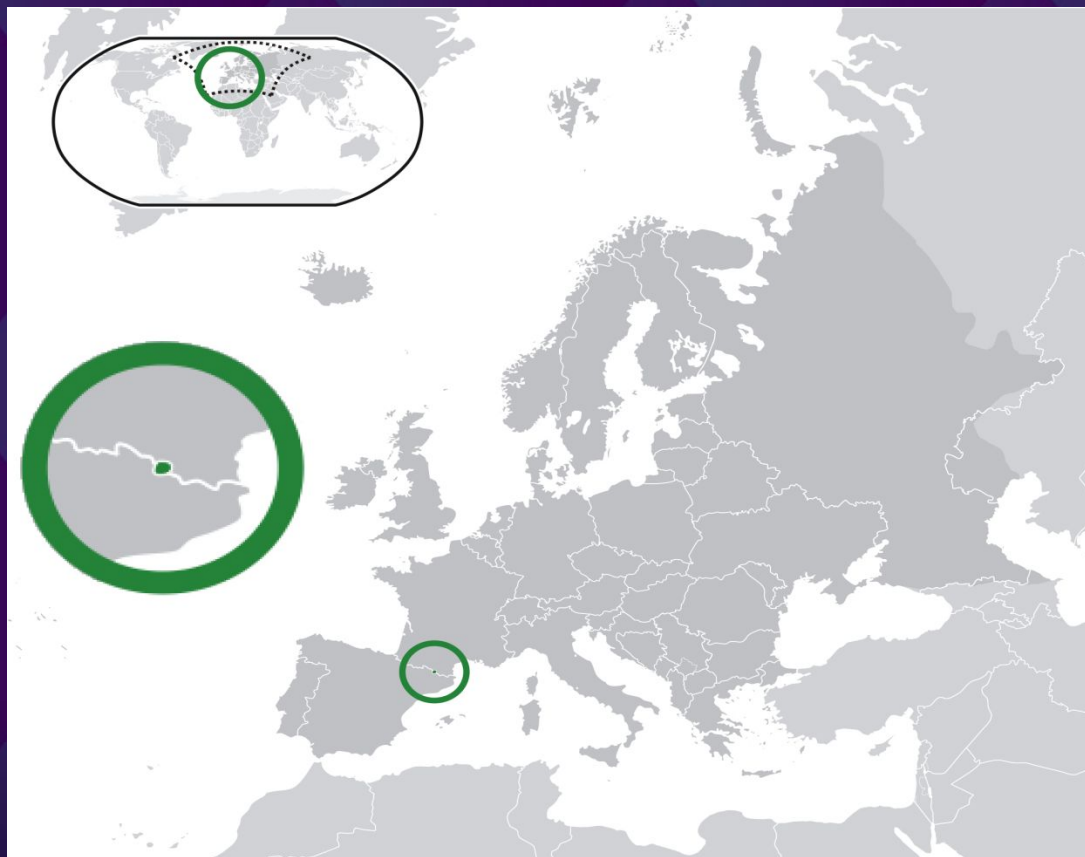
АНДОРРА КНЯЗЬДІГІ

Группа: АТ-18 7.1

Орындаған: Елбай Б.Б.

Қабылдаған: Абдуразакова Г.А.

Андорра, Андорра княздігі — Еуропадағы шағын мемлекет. [Франция](#) мен [Испания](#) аралығында, Шығыс Пиреней аумағында орналасқан. Жер көлемі 465 км², халқы — 78,1 мың (2013), олардың ішінде байырғы халқының (андорралықтар) саны — 19 мың шамасында, қалғандары — португалдықтар, испандықтар, француздар. Ұлттық мейрамы — 8 қыркүйек, Богородица Меритксельская күні.

Мемлекеттік құрылымы

1993 ж. 14 наурызда өткен референдумда мақұлданған елдің жаңа Конституциясы бойынша Андорра парламенттік княздік болып табылады. 1278 жылдан бері Урхель епископы (Сеу-де-Урхель қаласы, Испания) мен Франция президентінің тарихи қалыптасқан қос басшылығы сақталған. Олар — Андорр тәуелсіздігінің, Испания және Франциямен достық қарым-қатынасының кепілі. Өкіметтің заң шығарушы органы — бір палаталы Бас Кеңес (1419 жылдан бері жұмыс істейді), ол үкімет қызметіне бақылау жасайды және мемл. бюджетті бекітеді, парламент төрағасын және оның орынбасарларын, үкімет басшысын сайлайды. 1981 ж. жүргізілген “институттар реформасы” бойынша құрамында 8 министрі бар Атқару кеңесі (үкімет) құрылып, оған елдің ішкі және сыртқы саясатына басшылық ету жүктелді. Бас кеңесте 5 саяси партия өкілдері бар.

- * Андорра - «парламенттік князь».
- * 1993 жылға дейінгі аралықта Андорранс жыл сайынғы француз сыйлығына 960 франк, Урхельском епископына 460 песета, 12 бас ірімшігі, 12 капон, 12 шоколадты, 6 бұршақ берді.
- * парламенттік демократия - 1993 жылы Конституцияның, Андорра Князьдігіндегі айтуынша. Мемлекет басшылары Андорра тең билеушілері-әміршілері оның әкімдеріне «vige» берілген. Дегенмен, олардың күші негізінен номиналды болып табылады.
- * жоғары заң шығарушы орган - әмбебап және төте сайлау құқығы негізінде 4 жылға сайланады 28 мүшелерінің Долина однопалатный Бас кеңес (General Кеңес) (- ұлттық аудан бойынша, қалғандары - 14 елдің 7 қауымдастықтар әрбір 2). Бас Кеңесінің басшысы - Генераль Синдик ([1993 жылға](#) дейін - бірінші синдик), Кеңес мүшелерінің арасынан сайланады.
- * Атқарушы билікті үкімет жүзеге асырады - Атқарушы кеңес. Оның төрағасы Бас кеңесі сайланады және ресми князь бекітеді - төрт жыл мерзімге қосалқы билеушілері. Атқарушы кеңестің құрамы төрағалық етеді.

* Сот жүйесі

Сот жүйесі Судьялар сотының, қылмыстық соттың, Жоғарғы соттың және Конституциялық соттың құрамынан тұрады.

Жоғарғы Сот бес судьядан тұрады: біреуін Атқару комитетінің төрағасы тағайындайды, олардың әрқайсысы князь-тең төрешілердің бірі, екіншісі - жалпы синдикат, ал екіншісі - Судьялар сотының судьялары. Судьялардың өкілеттік мерзімі - 6 жыл. Жоғарғы соттың төрағасы жалпы синдикат тағайындаған судья болып табылады.

Судьялар Магистратура соты, сондай-ақ қылмыстық сот төрағасы Жоғарғы Сотының тағайындайды. Жоғарғы Сот, сондай-ақ прокуратура мүшелерін тағайындайды.

Конституциялық Сот Конституцияны түсіндіруге, сондай-ақ Конституцияның заңдар мен келісімдерге сәйкес келмейтіндігі туралы барлық шағымдарды қарауға жауапты. Конституциялық соттың құрамына төрт мүше тағайындалды: олардың әрқайсысы князьлер - тең тіркеушілер және екеуі Бас Кеңес. Судьялардың өкілеттік мерзімі - 8 жыл. Әрбір судья өз кезегінде екі жыл мерзімге төрағалық етеді.

- * **Халқы**
Андорра халқының саны 76 098 адам. (2013 ж.). Елорда тұрғындары шамамен 21 113 адам.
34 989 тұрғыны байырғы таулы алқаптарға қоныстанған Каталония шаруаларының ұрпақтары Андорраның түбінде тұрады. Сонымен қатар, Андоррада тұратын 20 070 испандықтар, 3695 француздар, 10 809 португал және басқалары ресми тіл - каталон, халықтың үштен бірі сөйлейді. Сондай-ақ, француз және испан (Кастилия диалект). Көптеген сенушілер (99%) католиктер.

* Әкімшілік бөлімі

Андорра әкімшілік түрде 7 **жұпқа** бөлінеді (мысықтардың паррикациясы, «шіркеу»):

[Андорра-ла-Велья](#) (Andorra la Vella),
Канильо (Canillo),
Ла-Массана (La Massana),
Ордино (Ordino),
Сант-Жулия-де-Лория (Sant Julià de Lòria),
Энкамп (Encamp),
Эскальдес-Энгордань (Escaldes-Engordany).

Экономикасы

Экономикасының маңызды саласы — темекі өсіру және өңдеу. Жеңіл және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындары бар. Таулы өңірлерінде мал шаруашылығымен айналысады. Тегін және міндетті бастауыш білім беру енгізілген. Елдегі сауаттылық деңгейі 100%-ке жуық.

*Андорра географиясы

Шығыс Пиреней аймағында орналасқандықтан, Андора негізінен биіктігі 1,997 м биіктіктен құралған, оның ең биік нүктесі - 2,942 м. Кома-Педроша. Бұл аумақ [Каталонияға](#) (870 м Андоррадағы ең төменгі нүктесінде) ағып келе жатқан Валеа өзенінің негізгі ағынынан кейін бір-біріне біріктірілетін үш тар, Y-тәрізді өрістерге бөлінген. [Франция](#) мен [Испания](#) арасындағы Андорра аңғарларының Пиренейс оңтүстік беткейінде орналасқан екі басты алқаптан тұрады: Валеа д'уриент және Валира дель Норд, оның суы Валираны құрайды. Испан аумағында бұл өзен Ебро ағыны Сегреге құяды. Жоғары биіктігі 2500-ден 3000 метрге дейін ауытқитын жоғары белестердің белдеуі Франциядан Андоррадан оқшауланған. Жол арқылы пайдаланылатын жол Энвалира теңіз деңгейінен 2 408 метр биіктікте орналасқан және [Атлант мұхиты](#) мен Жерорта теңізі арасындағы су ағысын анықтайды. Испаниямен, Седжраның алқабында, [Испаниядағы](#) Сердаñне-дің Испаниямен байланыстары әлдеқайда оңай және барлық маусымдарда сақталады.

